

Bryssel den 30 juni 2023
(OR. en)

11154/23

ECOFIN 678
UEM 212
SOC 503
EMPL 354
COMPET 698
ENV 777
EDUC 290
RECH 322
ENER 413
JAI 925
GENDER 154
ANTIDISCRIM 148
JEUN 192
SAN 429

NOT

---

från: Rådets generalsekretariat
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Föreg. dok. nr: 9848/1/23 REV 1
Komm. dok. nr: COM(2023) 622 final

Ärende: RÅDETS REKOMMENDATION om Portugals nationella reformprogram
2023 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram
2023

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har diskuterats av rådet och Europeiska rådet och som grundas på kommissionens rekommendation COM(2023) 622 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om Portugals nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

---

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241³, genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med den europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar faciliteten till den ekonomiska och inkluderande återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

---

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Portugal var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser. En fördjupad granskning skulle därför behövas. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om Portugals utkast till budgetplan för 2023. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet⁴ (2023 års rekommendation om euroområdet) den 16 maj 2023 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 13 mars 2023.

---

⁴ Rådets rekommendation av den 16 maj 2023 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (3) Unionens ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. Unionen står orubbligt sida vid sida med Ukraina, och unionens ekonomiska och sociala agenda är inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen på medellång sikt. Den är också starkt inriktad på att öka unionens konkurrenskraft och produktivitet.
- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram ett meddelande med titeln *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern (industriplanen i den gröna given)*. Industriplanen i den gröna given syftar till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Den kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Den syftar också till att skapa bättre förutsättningar för att utöka unionens tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att unionens ambitiösa klimatmål ska uppnås, och till att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Industriplanen i den gröna given bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett ytterligare meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I det meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för unionens och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.

- (5) Den europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.
- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435⁵ (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att snabbt fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Genom REPowerEU-förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa reformer och investeringar kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Genom REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.

---

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024 (*meddelandet av den 8 mars 2023*). Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023. Kommissionen efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt, och uppmanade medlemsstaterna att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP) respekteras och säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade också medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna bättre rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen angav att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras. Såsom föreslås i kommissionens meddelande av den 9 november 2022 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning skulle de finanspolitiska rekommendationerna dessutom formuleras utifrån primära nettoutgifter. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten och andra unionsmedel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och för resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av unionens regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att stärka hållbarheten i den offentliga skuldsättningen och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i samtliga medlemsstater genom reformer och investeringar. I sina förslag strävar kommissionen efter att förbättra det nationella egenansvaret, förenkla ramverket och röra sig i riktning mot ett större medelfristigt fokus, tillsammans med ett effektivt och mer enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Enligt rådets slutsatser av den 14 mars 2023 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning är målet att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.
- (9) Den 22 april 2021 lämnade Portugal in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Portugals återhämtnings- och resiliensplan⁶. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Portugal på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.
- (10) Den 29 april 2023 lämnade Portugal in sitt nationella reformprogram för 2023 och den 29 april 2023 sitt stabilitetsprogram för 2023, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglas Portugals halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också i 2023 års nationella reformprogram.

---

⁶ ST 10149/21, ST 10149/21 ADD 1, ST 10149/21 ADD 1 REV 1.

- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Portugal. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Portugal hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av Portugals genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Portugals framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.

- (12) Kommissionen har genomfört en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011 för Portugal och resultatet offentliggjordes den 24 maj 2023. Kommissionen drog slutsatsen att Portugal har makroekonomiska obalanser. I synnerhet gäller detta sårbarheter med koppling till den höga privata och offentliga skuldsättningen och utlandsskulden som fortfarande kvarstår trots att de är på tillbakagång. Efter ett tillfälligt trendbrott på grund av covid 19-pandemiutbrottet fortsatte den privata sektorns skuldkvot och den offentliga skuldkvoten att sjunka under 2021, och de förväntas fortsätta att sjunka tack vare den ekonomiska tillväxten. I nuläget ligger dessa kvoter under sina nivåer före pandemin, men de förblir höga. Den tydligt negativa finansiella nettoutlandsställningen förbättrades också, både före och efter covid 19-pandemin, och utlandsskulden väntas minska ytterligare, med stöd av den fortsatta ekonomiska tillväxten som visserligen har saktat ned något under 2023. Det lilla underskottet i bytesbalansen försämrades marginellt 2022, vilket var en återspeglning av de högre energipriserna. Denna försämring begränsades emellertid av en ytterligare tydlig återhämtning för exporten, särskilt turismexporten. Framöver förväntas de förmodade fortsatta sänkningarna av energipriserna och en fortsatt ökning av turismexporten, vid sidan av de pågående åtgärderna för energieffektivitet och förnybar energi, förbättra bytesbalansen och leda till ytterligare anpassningar av den finansiella nettoutlandsställningen. Bostadspriserna har varit på stark uppgång under flera år, medan nödlidande lån fortsatte att minska från redan måttliga nivåer. En ytterligare minskning av sårbarheterna skulle kunna hindras av effekterna av åtstramade finansiella villkor och ett osäkert läge i omvärlden samt dessa två faktorers potentiella inverkan på den ekonomiska tillväxten. Det har skett politiska framsteg, särskilt i samband med återhämtnings- och resiliensplanen, och det fortsatta genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen bör leda till ytterligare förbättringar.
- (13) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Portugals underskott i de offentliga finanserna från 2,9 % av BNP 2021 till 0,4 % 2022, medan den offentliga skuldkvoten ökade från 125,4 % av BNP i slutet av 2021 till 113,9 % i slutet av 2022.

- (14) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Bland de finanspolitiska inkomstminskande åtgärder som genomfördes 2022 ingick en allmän sänkning av bränsleskatten och en frysning av uppdateringen av koldioxidskattesatsen inom ramen för bränsleskatten. De finanspolitiska utgiftsökande åtgärderna omfattade bland annat en engångsutbetalning av stöd i oktober 2022 till olika befolkningsgrupper, exempelvis pensionärer, anställda samt barn och ungdomar, engångsbelopp till de låginkomsthushåll som är mest utsatta vad gäller stigande energipriser samt ett anslag till det nationella elsystemet för att minska elnätsavgifterna. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för dessa åtgärder till 2,0 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid19-krisen till 0,8 % av BNP 2022, från 2,0 % 2021.
- (15) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet att Portugal⁷ under 2022 bör utnyttja faciliteten för att finansiera ytterligare investeringar till stöd för återhämtningen, men samtidigt bedriva en återhållsam finanspolitik. Rådet rekommenderade också Portugal att upprätthålla de nationellt finansierade offentliga investeringarna och begränsa ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter.

---

⁷ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2021 (EUT C 304, 29.7.2021, s. 102).

- (16) Enligt kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen⁸ under 2022 stödjande och uppgick till $-1,5\%$ av BNP. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Portugal att stödja återhämtningen med investeringar som finansierades genom faciliteten. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till $1,2\%$ av BNP 2022 ($1,7\%$ av BNP 2021). Denna utgiftsminskning 2022 berodde på att de utgifter som finansierades av andra EU-unionsmedel minskade, medan de utgifter som finansierades av faciliteten ökade mellan 2021 och 2022. Nationellt finansierade investeringar gav ett kontraktivt bidrag på 0,1 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen⁹. Portugal upprätthöll därmed inte de nationellt finansierade investeringarna, vilket inte var i linje med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) ett expansivt bidrag på 1,9 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen. I detta betydande expansiva bidrag ingick även de extra effekterna av åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de ökade energipriserna (en ytterligare nettobudgetkostnad på $2,0\%$ av BNP). Portugal begränsade därmed ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter tillräckligt.
- (17) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i stabilitetsprogrammet för 2023 är försiktigt för 2023 och därefter i linje med kommissionens vårprognos 2023. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med $1,8\%$ under 2023 och med $2,0\%$ under 2024. Som jämförelse visar kommissionens vårprognos 2023 en högre real BNP-tillväxt på $2,4\%$ 2023 och en något lägre ökning på $1,8\%$ 2024. Denna skillnad beror på att kommissionen i sin vårprognos 2023 räknar med ett högre bidrag till tillväxten från nettoexport, medan regeringen förväntar sig en större ökning av investeringarna både 2023 och 2024.

---

⁸ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) och exklusive tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

⁹ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett expansivt bidrag på 0,2 procentenheter av BNP.

(18) I sitt stabilitetsprogram för 2023 räknar regeringen med att underskottet i de offentliga finanserna kommer att ligga kvar på 0,4 % av BNP 2023. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska från 113,9 % i slutet av 2022 till 107,5 % till slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett underskott i de offentliga finanserna på 0,1 % av BNP för 2023. Det är en lägre siffra än den som förväntas enligt stabilitetsprogrammet för 2023, vilket främst beror på att kommissionen i sin vårprognos 2023 räknar med högre intäkter från både indirekta och direkta skatter. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en lägre offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 106,2 %, i slutet av 2023. Denna skillnad beror främst på den mer fördelaktiga skuldminskande ränte-tillväxtdifferens som förutspås i kommissionens vårprognos 2023.

(19) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsatt påverkas av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Det rör sig om åtgärder som förlängts från 2022 (särskilt utbetalningar av engångsbelopp till de låginkomsthushåll som är mest utsatta vad gäller stigande energipriser, den allmänna sänkningen av bränsleskatten och en frysning av uppdateringen av koldioxidnivån för bränsleskatten) och åtgärder som aviserades redan 2022 men som påverkar saldot i de offentliga finanserna 2023, bland annat anslaget till stöd för det övergångssystem som ska stabilisera gaspriserna för företag och som förblir i kraft under hela året. Nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna beräknas i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 0,8 % av BNP 2023¹⁰. Merparten av åtgärderna 2023 verkar inte vara inriktade på de mest utsatta hushållen eller företagen och bevarar inte fullt ut prissignalen för att minska efterfrågan på energi och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 det belopp för riktade stödåtgärder som ska beaktas i bedömningen av efterlevnaden av rådets rekommendation av den 12 juli 2022¹¹ för 2023 till 0,3 % av BNP 2023 (jämfört med 1 % av BNP 2022). Slutligen förväntas saldot i de offentliga finanserna 2023 gynnas av utfasningen av tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen som beräknas uppgå till 0,8 % av BNP.

---

¹⁰ Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹¹ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Portugals nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 181).

- (20) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Portugal att under 2023 säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter till en nivå som ligger under den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt¹², med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Portugal bör samtidigt vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Portugal rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel.

---

¹² Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Portugals potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt) uppgå till 7,6 % i nominella termer.

(21) I sin vårprognos 2023 förväntar sig kommissionen en expansiv inriktning på finanspolitiken (-0,7 % av BNP) under 2023, i en miljö med hög inflation. Detta följer på en expansiv inriktning av finanspolitiken 2022 (-1,5 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 beräknas ge ett kontraktivt bidrag på 0,3 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen. Därför är den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter i överensstämmelse med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Det förväntade kontraktiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande utgifter beror huvudsakligen på de minskade kostnaderna för (riktade och oriktade) stödåtgärder till hushåll och företag med anledning av energiprishöjningarna (med 1,1 procentenheter av BNP). De främsta drivkrafterna bakom ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat nya åtgärder på inkomstsidan) är det kvarstående trycket på de offentliga löpande utgifterna, inbegripet för löner och pensioner i offentlig sektor, som i synnerhet drivs på av permanenta höjningar av lönerna i offentlig sektor och diskretionära pensionshöjningar. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel beräknas uppgå till 2,2 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,3 procentenheter¹³. Portugal planerar därför att finansiera investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel, och de nationellt finansierade investeringarna förväntas upprätthållas¹⁴. Portugal planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet, bland annat projekt för utfasning av fossila bränslen, produktion av förnybar vätgas och andra förnybara gaser samt digitalisering av skolorna, vilket delvis finansieras genom faciliteten och andra unionsmedel.

---

¹³ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett kontraktivt bidrag på 0,3 procentenheter av BNP, främst på grund av att kapitaltransfereringarna till statligt ägda företag förväntas minska under 2023.

¹⁴ Utgifter som finansieras med bidrag från återhämtnings- och resiliensfaciliteten och andra unionsmedel uppgick till 2,2 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar gav ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,3 procentenheter. Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,1 procentenheter av BNP.

- (22) I stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna minska till 0,2 % av BNP 2024. Minskningen 2024 beror främst på den planerade begränsningen av löpande utgifter, särskilt för insatsförbrukning, ersättningar till anställda och subventioner, i kombination med fortsatta ökningarna på inkomstsidan. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska till 103,0 % i slutet av 2024. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2023 ett underskott i de offentliga finanserna på 0,1 % av BNP 2024. Detta är något lägre än det underskott som man räknat med i stabilitetsprogrammet för 2023, vilket främst beror på att kommissionen i sin prognos räknar med en större ökning på inkomstsidan, särskilt i form skatteintäkter som förväntas i kommissionens vårprognos 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 103,1 % i slutet av 2024.
- (23) Stabilitetsprogrammet för 2023 innehåller ingen information om utfasningen av energistödsåtgärderna 2024. Kommissionen räknar för närvarande med en fullständig utfasning av energistödsåtgärder 2024. Detta bygger på antagandet att ingen ny energiprishöjning kommer att ske.

- (24) I förordning (EG) nr 1466/97 efterlyses en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot för att uppnå det medelfristiga budgetmålet med 0,5 % av BNP som riktmärke¹⁵. Med hänsyn till de offentliga finansernas hållbarhet skulle det enligt kommissionen vara lämpligt att förbättra det strukturella saldout med minst 0,3 % av BNP för 2024. För att säkerställa en sådan förbättring, och i enlighet med kommissionens metod, bör ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter¹⁶ under 2024 inte överstiga 1,8 %, vilket återspeglas i denna rekommendation. Samtidigt bör de återstående energistödåtgärderna (som för närvarande uppskattas av kommissionen till 0,8 % av BNP 2023) fasas ut 2023, om utvecklingen på energimarknaden tillåter detta och med början med de minst riktade åtgärderna, och de därmed sammanhängande besparingarna bör användas för att minska underskottet i de offentliga finanserna.
- (25) Om politiken förblir oförändrad beräknas enligt kommissionens vårprognos 2023 de nationellt finansierade primära nettoutgifterna öka med 2,8 % under 2024, vilket ligger över den rekommenderade tillväxttakten. Den beräknade anpassningen i kommissionens vårprognos 2023 understiger besparingarna från en fullständig utfasning av energistödåtgärderna. Det beror på åtgärder som beräknas leda till en permanent utgiftshöjande effekt och till intäktsminskande reformer i fråga om den personliga inkomstskatten.

---

¹⁵ Artikel 5 i förordning (EG) nr 1466/97 kräver också en anpassning på mer än 0,5 % av BNP för medlemsstater med en offentlig skuld som överstiger 60 % av BNP, eller med mer uttalade risker för en hållbar skuldsättning.

¹⁶ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter.

- (26) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga sektorns investeringar öka från 3,2 % av BNP 2023 till 3,4 % av BNP 2024. De ökade investeringarna återspeglar en ökning av nationellt finansierade investeringar och av unionsfinansierade investeringar, nämligen genom faciliteten. I stabilitetsprogrammet för 2023 hänvisas till reformer och investeringar som förväntas bidra till finanspolitisk hållbarhet och till hållbar tillväxt för alla. Dessa reformer och investeringar omfattar åtgärder för att modernisera och förenkla förvaltningen av de offentliga finanserna liksom för att uppgradera informationssystemen för förvaltning av de offentliga finanserna, bland annat utveckling av en modell för övervakning av den offentliga sektorns budgetgenomförande och finansiella genomförande, start av den statliga redovisningsenhetens verksamhet och integrering av programbudgetering och utgiftsöversyner i den ordinarie budgetprocessen, vilka ingår i återhämtnings- och resiliensplanen.

(27) I stabilitetsprogrammet för 2023 beskrivs en finanspolitisk utveckling på medellång sikt fram till 2027. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna minska gradvis till 0,1 % av BNP 2025 för att uppnå ett balanserat budgetläge 2026 och för att därefter nå ett mindre överskott på 0,1 % av BNP 2027. Underskottet i de offentliga finanserna beräknas därför ligga kvar under 3 % under programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP sjunka från 103,0 % i slutet av 2024 till 92,0 % till slutet av 2027. En mer tillväxtfrämjande sammansättning av de offentliga finanserna, både på inkomstsidan och utgiftssidan av den offentliga budgeten, skulle stärka Portugals finanspolitiska hållbarhet på lång sikt och samtidigt förbättra företagsklimatet och bidra till en hållbar tillväxt för alla. Skatteförmåner är vanligt förekommande i Portugals skattesystem: det finns fler än 500 skatteförmåner som fastställs i över 60 olika rättsakter. Det ökar komplexiteten och gör systemet mindre transparent, samtidigt som det leder till uteblivna inkomster. De befintliga skatteförmånerna skulle bli mer kostnadseffektiva om de blev föremål för systematisk övervakning och bedömning, vilket skulle möjliggöra betydande förbättringar på detta område. Dessutom kompliceras bolagsskattesystemet av statliga och kommunala tilläggsavgifter, vilket skapar en ytterligare börda både för skattemyndigheten och företagen. Portugals skatteförvaltning skulle kunna effektiviseras för att uppmuntra frivillig efterlevnad och samtidigt bidra till att minska skatteundandragande och skattebedrägeri. De administrativa kostnaderna för skatteuppbörd är höga och har ökat ytterligare på senare år (med omkring 5 % från 2018 till 2020). Samtidigt förefaller det ta längre tid att betala skatt i Portugal än i andra medlemsstater. Den redan höga nivån på kvarskatten fortsatte att öka (den uppgick till 45,9 % av de totala intäkterna i slutet av 2020, vilket är långt över unionsgenomsnittet).

(28) När det gäller Portugals sociala trygghetssystem är förmånernas förmåga att minska fattigdomen liten, och den minskade ytterligare 2021. Utvecklingen när det gäller andelen personer som riskerar att hamna i fattigdom var däremot bland den sämsta i unionen (med en ökning på 2,4 procentenheter), samtidigt som relativ stabilitet rådde i de flesta medlemsstater. Minimiinkomsten förblir otillräcklig och ligger långt under fattigdomsgränsen. Sådana siffror väcker tvivel om Portugals förmåga att uppnå de mål för fattigdomsbekämpning som anges i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Samtidigt kvarstår komplexiteten i det sociala trygghetssystemet, med tanke på att olika typer av sociala förmåner förefaller tjäna liknande mål. Den resulterande komplexiteten och fragmenteringen leder till en relativt låg grad av utnyttjande och ett bristande fokus på de personer som har störst behov, vilket begränsar andelen personer som omfattas och minskar nyttan av de sociala förmånerna. En förenkling av de befintliga förmånerna i kombination med ett genomförande i rätt tid av den nationella strategin för fattigdomsbekämpning kommer att öka Portugals förmåga att hantera framtida sociala utmaningar.

(29) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Portugals återhämtnings- och resiliensplan håller på att genomföras, men det finns en risk för vissa förseningar. Portugal lämnade in två betalningsansökningar som motsvarade 58 delmål och mål i återhämtnings- och resiliensplanen och resulterade i en total utbetalning på 2,98 miljarder EUR. Portugals återhämtnings- och resiliensplan är ambitiös och komplex. Det krävs stark styrning och kontinuerlig övervakning av planen för att minimera risken för förseningar. Införandet av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Portugals strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan. Den 26 maj 2023 lämnade Portugal in en ändring av sin plan, som reviderats med nya åtgärder, bland annat ett REPowerEU-kapitel, och som beaktar ökningen av det högsta ekonomiska bidraget¹⁷. I enlighet med artikel 14.6 i förordning (EU) 2021/241 lämnade Portugal även in en begäran om ytterligare lånestöd inom ramen för faciliteten.

---

¹⁷ Det högsta ekonomiska bidraget för Portugal uppdaterades den 30 juni 2022 till ett belopp på 15,5 miljarder euro i bidrag, i linje med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

- (30) Kommissionen godkände alla Portugals sammanhållningspolitiska programdokument 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Portugal.
- (31) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som åtgärdas genom återhämtnings- och resiliensplanen och de sammanhållningspolitiska programmen står Portugal inför ett antal ytterligare utmaningar kopplade till den cirkulära ekonomin, energi och den gröna omställningen.
- (32) Portugal ligger långt under unionsgenomsnittet när det gäller framstegen mot en cirkulär ekonomi, liksom när det gäller indikatorerna för resursproduktivitet i industrier och för avfallshantering. Det förekommer betydande regionala skillnader. Den genomsnittliga återvinningsgraden i kommunerna är särskilt låg (30,5 % 2021, vilket är långt från unionens mål på 50 % senast 2020) och varierar mellan regionerna. Det kommer att krävas betydande insatser för att uppnå unionsmålen för nästa årtionde, däribland målet att 55 % av det kommunala avfallet ska återvinnas senast 2025. Förbättringar behövs för att ytterligare förebygga, minimera, sortera, återanvända och återvinna avfall, i linje med de högre stegen i avfallshierarkin, och därigenom undvika att avfallet går till deponering och förbränning, liksom för att modernisera anläggningarna för återvinning och behandling av avfall. En höjning av avgifterna för deponering och förbränning, införande av en skatt på restavfall och höjda avgifter för kommuner som inte uppfyller återvinningsmålen är några exempel på hur dessa mål skulle kunna uppnås. Dessutom skulle processen kunna påskyndas genom en utökning av källsorteringen av avfall och vidareutveckling av systemen för volym- och viktbaserade avgifter, och retursystemen samt utökat producentansvar.

(33) Trots de framsteg som gjorts även under energikrisen är Portugal fortfarande starkt beroende av importerade fossila bränslen: olja och gas utgjorde 45 % respektive 23 % av landets energimix 2021. Dessutom medför Portugals stora beroende av gas för elproduktion risker för försörjningstryggheten, särskilt med tanke på den brist på vattenkraft som orsakas av de allt oftare förekommande perioderna av torka. För att påskynda arbetet för att minska koldioxidutsläppen skulle ett antal ytterligare åtgärder kunna genomföras, som bygger vidare på och går utöver reformerna och investeringarna och reformerna i Portugals återhämtnings- och resiliensplan. För att påskynda övergången till förnybar energi skulle Portugal kunna följa upp de framsteg som gjordes förra året med att förenkla tillståndsförfarandena, inbegripet genom att utöka den administrativa kapaciteten för hantering av tillstånden, ytterligare digitalisera produktionen av förnybar energi och införa mer gynnsamma förfaranden för fysisk planering av havsbaserad vindkraft (vars potential förblir underutnyttjad). Ytterligare åtgärder för att främja egenförbrukning (inbegripet solenergi på tak) och gemenskaper för förnybar energi skulle också vara fördelaktiga. Även om antalet gemenskaper för förnybar energi i Portugal ökar är det fortfarande lågt, och det finns utrymme för att förenkla licensieringen av dem och skapa system för incitament.

(34) I takt med att fler förnybara energikällor integreras kommer det att vara mycket viktigt att göra ytterligare investeringar för att utöka lagrings- och nätkapaciteten, i syfte att bevara jämvikten i elnätet. Portugal skulle gynnas av att stärka sina elsammanlänkningsnät, med tanke på att sammanlänkningsnivån med Spanien fortfarande är låg jämfört med landets mål för 2030. Statusen hos överförings- och distributionsnätet skulle kunna förbättras genom en förstärkning av det interna nätet, ytterligare investeringar i lagring av el och ytterligare digitalisering av nätet. Den relativt begränsade användningen av smarta mätare står i vägen för utvecklingen av ett decentraliserat system för produktion av förnybar energi. För att ta itu med det stora beroendet av fossila bränslen i byggnader och minska energiförbrukningen måste Portugal påskynda insatserna för att främja energieffektivitet, utöver vad som anges i landets återhämtnings- och resiliensplan och sammanhållningspolitiska program. Det bör också vidtas ytterligare åtgärder för att ta itu med den stora andelen av den portugisiska befolkningen som upplever energifattigdom. En intensifiering av ansträngningarna för att skapa incitament för genomgripande renoveringar, bland annat genom att tillhandahålla tekniskt stöd till sökande, skulle kunna leda till fler renoveringsprojekt. Dessutom skulle det vara fördelaktigt för Portugal att stärka regelverket för finansieringssystem som är till för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitetsrenoveringar. Därigenom skulle Portugal kunna rikta mer bidragsbaserade resurser till behövande hushåll. Portugals förbrukning av naturgas har minskat med 16 % under perioden augusti 2022–mars 2023 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen för samma period under de föregående fem åren, vilket är mer än det mål om en minskning med 15 % som föreskrivs i rådets förordning (EU) 2021/1369¹⁸. Portugal skulle kunna fortsätta satsningarna på att tillfälligt minska efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024 i enlighet med rådets förordning (EU) 2023/706¹⁹.

---

¹⁸ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁹ Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskingsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (35) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Portugal står inför en brist på den kompetens som krävs för den gröna omställningen, särskilt inom bygg- och tillverkningssektorerna. Landet skulle gynnas av att stärka sin politik för kompetensutveckling och omskolning med koppling till den gröna omställningen.
- (36) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande²⁰ återspeglas i rekommendation 1.

---

²⁰ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

- (37) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och avstå från brett stöd till den aggregerade efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energipristrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar effekten av den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitiken och åtgärda kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. När det gäller Portugal bidrar rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 till genomförandet av den första, andra och tredje rekommendationen i 2023 års rekommendation om euroområdet.
- (38) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och dess bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2023 och stabilitetsprogrammet för 2023. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendation 1. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar till att hantera sårbarheter med koppling till hög offentlig skuldsättning. Rekommendation 2 bidrar till att hantera rekommendation 1. Den politik som avses i rekommendation 1 bidrar både till att hantera obalanser och till att genomföra rekommendationerna för euroområdet i enlighet med skäl 37.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Portugal att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya öknings av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar.

Säkerställa en återhållsam finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter 2024 till högst 1,8 %²¹, såvida inte en högre referensnivå för ökningen av de nationellt finansierade primära nettoutgifterna bedöms vara förenlig med att Portugal når sitt medelfristiga budgetmål på -0,5 % av BNP, bland annat om ränteutgifterna är lägre än vad kommissionen för närvarande förväntar sig.

Upprätthålla nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att eftersträva en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

Göra skattesystemet och det sociala trygghetssystemet mer ändamålsenliga, framför allt genom att prioritera förenkling av de båda regelverken, effektivisera deras respektive förvaltningar och minska den tillhörande administrativa bördan.

---

²¹ Detta beräknas motsvara en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot med minst 0,3 % av BNP för 2024, såsom beskrivs i skäl 24.

2. Påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, även genom att säkerställa tillräcklig administrativ kapacitet, och efter framläggningen nyligen av tillägget, inbegripet REPowerEU-kapitlet och begäran om ytterligare lån, omgående inleda genomförandet av de dithörande åtgärderna. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.
3. Förbättra villkoren för övergången till en cirkulär ekonomi, framför allt genom att uppmuntra förebyggande, återvinning och återanvändning av avfall för att undvika att avfallet går till deponering eller förbränning.
4. Minska det totala beroendet av fossila bränslen. Ytterligare påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor genom att ytterligare förenkla och digitalisera tillståndsförfarandena för att möjliggöra ytterligare vindkraft, särskilt i havsbaserade anläggningar, och produktionen av solenergi, samt genom att främja egenförbrukning och gemenskaper för förnybar energi. Öka kapaciteten för elsammanlänkning och uppgradera överförings- och distributionsnäten för el, möjliggöra investeringar i lagring av el och digitalisering av nätet, inbegripet snabbare installation av smarta mätare. Påskynda investeringar i energieffektivitet genom att främja finansieringssystem för att locka privata investeringar och genom att stödja behövande hushåll. Intensifiera politiska insatser som syftar till att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den ...

På rådets vägnar

Ordförande